

Toxoplasmosisról

A betegséget egy egysejtű kórokozó a *Toxoplasma gondii* okozza, amely főleg macskákban, ritkábban kutyában fordul elő. A toxoplasmosis **zoonózis**, tehát olyan megbetegedés, ami emberre is áterjedhet, így a kórokozó-ürítő macskák környezetében élő emberek is fertőződési veszélynek vannak kitéve.

Macskáknál a fertőződés gyakori, de csak ritkán okoz szisztémás megbetegedést, illetve idegrendszeri tüneteket. A rejtett toxoplasmosis leginkább akkor jelenik meg szemmel is jól látható klinikai tünetek formájában, ha az állat védekező mechanizmusa legyengül, ellenállóképesége lecsökken. A kórokozó nem minden megjelenési formája ellen hatékonyak a kezelésre használt antibiotikumok, ezért a betegséget teljes biztonsággal meggyógyítani nem lehet. A fertőző alakok a macska életében csak egyszer, ritkán kétszer, kb. 2-3 hétig ürülnek. A frissen ürített bélsár **nem fertőz**, mivel egy nap kell ahhoz, hogy a fertőző alakok a levegőn sporulálódjanak, tehát fertőzővé váljanak. A macskák nagyon tiszta állatok, ürüléküket elkaparják, szőrüket folyamatosan tisztán tartják, így nem tűrik meg magukon a fertőző ágenseket olyan hosszú ideig, amennyi a sporulálódáshoz elegendő lenne.

Egy toxoplasma fertőzött macska 2-3 hétig tartó kórokozó-ürítés után 5 évig tartó immunitást is szerezhethet. Ha a kórokozó a szervezetükben szétszóródik, akkor a macskák is megbetegedhetnek toxoplasmosisban. A klinikai tünetekre láz, bágyadtság, étvágytalanság fokozatos lesoványodás sárgaság jellemző. Ezek a tünetek emberre nem terjednek át.

A fertőzőképes alakok azonban a külvilágon hetekig, hónapokig is életben maradhatnak, így az emberi fertőződés sokkal gyakrabban alakul ki a talajjal való foglalatosság (gyomlálás, ásás, veteményezés), mosatlan, nyers gyümölcsök, zöldségek, illetve szennyezett vízű kutakból való víz fogyasztása révén.

Emberek esetében azok a nők veszélyeztetettek, akiknek korábban nem volt macskája, így nem hangolódtak még át, és a terhesség első trimeszterében vannak, vagy a kontroll vérvizsgálat negatívnak bizonyult, tehát nem védettek a betegséggel szemben. Mi a teendő a betegség elkerülése érdekében? Terhesség esetén

mindenképpen kérni kell toxoplasmosisra irányuló vizsgálatot az orvostól. Ez a szűrés nem kötelező (kivéve mesterséges termékenyítési program esetén), de ajánlott. Ilyenkor antigénkimutatást, valamint immunglobulin (IgM, és IgG) vizsgálatot végeznek. Ha a terhesség előtt fertőződött meg az anya, (IgM negatív, IgG pozitív) akkor bizonyos immunitás alakul ki a betegséggel szemben. A még nem fertőződtek (IgM negatív, IgG negatív) esetében a terhesség 2.-3. trimeszterében ismételt vizsgálatot végeznek. Ha az IgM ismételten negatív, nincs baj. Ha viszont pozitívnak bizonyul, akkor terápia szükséges, de az alkalmazott gyógyszerek nem veszélytelenek! Ha közvetlenül a terhesség előtt, vagy alatt mind a két immunglobulin pozitivitást mutat (IgM, és IgG is pozitív), akkor szintén oki terápiára van szükség. Ilyenkor az újszülöttek szerológiai, és klinikai kontrollját is elvégzik.

A veszélyeztetett nők mindenképpen használjanak gumikesztyűt a konyhai műveletek során, különösen, ha nyers húsból készítik az ételt. Kerüljék a nyers húskételek (tatárbífsztek) fogyasztását. Különösen nagy gondot kell fordítani a nyers sertéshúsra, mivel a sertés sok köztigazdát, így pl.: csigát, és egyéb puhatestűt fogyaszt el élete során, de hőkezelésre (sütés, vagy mélyfagyasztás) a sertéshúsban a kórokozók inaktiválódnak, illetve elpusztulnak.

Kerti munkák végzéskor, amikor lehetőség van a talajjal való érintkezésre, mindenképpen gumikesztyű vizsgálata javallott. A macska alomtálcáját sűrűbben tisztítsuk ki. Ez a személy lehetőleg ne a veszélyeztetett egyén legyen. A személyi higiénia még szigorúbb betartása, és betartatása nagyon fontos (gyakori kézmosás).

Fontos: ha valakinél toxoplasmosis miatt vetélést állapítottak meg, az még nem bizonyítja egyértelműen, hogy őt a saját macskája betegítette meg, ezért az állatot nem kell végleg elaltatni. A macskát is a vemhesség ideje alatt ajánlott szerológiailag megvizsgáltatni laboratóriumban. Ha az állat tünetmentes ugyan, de szeropozitív, akkor célszerű őt ideiglenesen a család más tagjához, más helyre áthelyezni.